MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-30 ta' Ottubru, 2003

Citazzjoni Numru. 935/2002

Josepha Camilleri

vs

Nazzareno Abela u d-Direttur tar-Registru Pubbliku.

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Illi l-konjugi Josepha Camilleri u Nazzareno Abela ilhom *de facto* separati ghal zmien twil u fis-sitta u ghoxrin (26) ta' Frar 2002 anke kkuntrattaw bejniethom separazzjoni bonarja fl-atti tan-Nutar Carmel Gafa`;

Illi fil-frattemp l-attrici kellha tarbija jisimha Ryan li twieldet fl-20 ta' Gunju tas-sena 2002, kif jirrizulta minn l-anness certifikat tat-twelid immarkat Dok. “A”; u

Illi l-konvenut Nazzareno Abela fil-fatt ma huwiex il-missier naturali tat-tarbija u dan kif jidher fl-imsemmi certifikat tat-twelid;

Illi ghalhekk l-istess attrici talbet lil din l-Onorabbli Qorti sabiex :-

(1) Tiddikjara li l-imsemmija tarbija ma hijiex wild naturali tal-konvenut Nazzareno Abela;

(2) Konsegwentement tordna lid-Direttur tar-Registru Pubbliku jhassar minn fuq ic-certifikat tat-twelid tat-tarbija msemmija li jgib in-numru 2666/2002 mill-kolonna li tirrapprezenta isem u kunjom il-missier , il-kliem Nazzareno Abela, il-professjoni jew sengha tal-missier, l-eta`, post tat-twelid u residenza ta’ l-istess konvenut Nazzareno Abela, u kif ukoll isem u kunjom u missier il-konvenut Abela, u jekk huwiex haj jew mejjet u tawtorizza u tordna kull notifika ohra in vista ta’ l-ewwel talba u jekk jinthieg, f’kull att iehor relattiv u sussegwenti.

Bl-ispejjez u b’hekk minn issa l-konvenuti jibqghu ngunti ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 tal-process;

Rat il-lista tax-xhieda u dokumenti a fol. 3 tal-process;

Rat in-nota ta’ l-eccezzjonijiet tal-konvenut Nazzareno Abela tal-25 ta’ Novembru 2002 fejn gie eccepixxa :-

1. Illi filwaqt illi l-attrici qed titlob lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tiddikjara illi l-eccipjent m’huwiex il-missier naturali tat-tarbija in dezamina u sabiex thassar id-dettalji kollha tieghu minn fuq ic-certifikat tat-twelid relattiv, pero` naqset milli tindika x’dettalji ghandu jdahhal in sostituzzjoni taghhom il-konvenut l-iehor, id-Direttur tar-Registru Pubbliku, u cjoe` jekk ghandux jitnizzel illi l-imsemmija tarbija huwa iben ‘missier mhux maghruf’ jew inkella ghandux jissostitwixxi l-isem, kunjom u d-dettalji ta’ l-eccipjent b’dawk tal-missier naturali, f’liema kaz, dan ghandu jigi kjamat in kawza.

2. Illi l-attrici ghandha tipprezenta kopja legali tal-kuntratt tas-separazzjoni bonarja tas-26 ta' Frar 2002 illi taghmel referenza ghalih fil-premessi citattivi.

3. Illi fil-mertu, l-eccipjent verament m'huwiex il-missier naturali tat-tarbija in dezamina u diga` kkonferma dan bil-gurament permezz ta' affidavit illi tramite l-konsulent legali tieghu huwa ghadda lill-konsulent legali ta' l-attrici.

4. Illi l-eccipjent m'ghandu ebda htija ghall-akkadut u zgur li m'huwiex responsabbli ghall-fatt illi l-attrici harget tqila minn haddiehor waqt illi kienu ghadhom ma gewx konkluzi l-proceduri tas-separazzjoni u ghaldaqstant m'ghandu jsofri ebda spejjez tal-procedura odjerna illi ghandhom jigu akkollati interament lill-attrici.

Rat id-dikjarazzjoni guramentata tal-konvenut a fol. 14;

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti (a fol. 14);

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut id-Direttur tar-Registru Pubbliku tat-3 ta' Dicembru 2002 fejn ecceppixxa li:-

1. Illi huwa mhux edott mill-fatti kif allegati fic-citazzjoni u ghalhekk jirrimetti ruhu ghall-provi dwar it-talbiet u ghall-gudizzju ta' din l-Onorabbli Qorti.

2. Illi fi kwalunkwe kaz it-tibdil rikjest fl-att tat-twelid numru 2666 tas-sena 2002 m'huwiex attribwibbli ghal xi nuqqas tal-konvenut li ghaldaqstant m'ghandux jigi soggett ghall-ispejjez ta' l-istanti.

3. Illi l-attrici ma specifikatx id-dettalji li qed titlob li jigu emendati.

4. Illi l-Avukat Generali ghadu ma giex notifikat b'din ic-citazzjoni skond l-**artikolu 181 B tal-Kodici ta' l-Organizzazzjoni u Procedura Civili.**

5. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda tad-Direttur tar-Registru Pubbliku (a fol.17);

Rat il-verbal tas-seduta ta’ l-4 ta’ Frar 2003 fejn inghata digriet ta’ l-affidavits tal-partijiet b’terminu ta’ erbghin (40) jum kull wiehed u tas-6 ta’ Mejju 2003 fejn Dr. Edward Gatt ipprezenta l-affidavit ta’ Josepha Camilleri u tat-8 ta’ Ottubru 2003 fejn dehret Dr. Roma d’Alessandro li tat ruhha b’notifikata bl-affidavits tal-partijiet u l-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-30 ta’ Ottubru 2003.

Rat in-nota tal-konvenut, Nazzareno Abela tat-28 ta’ Mejju 2003 fejn permezz taghha pprezenta l-affidavit tieghu stess.

Rat id-dokumenti esebiti.

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

i) PROVI PRODOTTI.

Illi l-**attrici** fl-affidavit taghha tghid:-

“Illi jiena nigi l-mara ta’ Nazzareno Abela, li mieghu fis-26 ta’ Frar 2002 ghamilt kuntratt ta’ separazzjoni bonarju u presentement hemm pendenti quddiem il-Prim’Awla tal-Qorti Civili citazzjoni ghal ottjeniment ta’ annullament taz-zwieg taghna. Jiena ma’ Nazzareno ghamilt kwazi sentejn u nofs mizzewga u miz-zwieg taghna qatt ma kellna tfal”.

“Illi dan l-ahhar u anke qabel ma kkonkludejna s-separazzjoni bonarja, jiena bdejt nara ragel iehor u cjoe` lil Mark Testa. Lil Mark jiena ili issa nghix mieghu b’mod regolari ghal dawn l-ahhar sena u xahrejn”.

“Illi rrid nghid li wara s-separazzjoni li jiena kelli ma’ zewgi, fl-20 ta’ Gunju 2002, kelli tarbija, tifel li llum ghandu kwazi

disa` xhur u jismu Ryan. Ryan gie mnizzel fuq ic-certifikat tat-twelid tieghu, bhala li huwa l-wild naturali ta' zewgi Nazzareno, meta dan mhux il-kaz u gie dikjarat hekk il-ghaliex kien ghadu ma ghaddiex it-terminu skond il-ligi minn meta hadna s-separazzjoni u wara twieldet it-tarbija".

"Irrid nghid li jiena sa zmien sena qabel hadt is-separazzjoni ma' zewgi, qatt ma kont intima mieghu u ghalhekk nghid b'certezza li sa zmien sena qabel is-separazzjoni jiena qatt ma kelli x'naqsam ma' Nazzareno".

"Illi nghid ukoll li kif spjegajt qabel ma tlaqt nghix ma' Mark Testa, jiena gia kont nafu u anke kont intima mieghu. Fil-fatt nghid li kelli x'naqsam mieghu ghal aktar minn okkazjoni wahda u wara certu perjodu jiena kont intbaht li hrigt tqila. Sussegwentement jiena kont hrigt mid-dar u mort nghix ma' Mark fejn wellidt din it-tarbija li llum qed inrabbu b'mod regolari daqs li kieku f'familja normali".

"Illi nghid ukoll li skond jiena zewgi jaf li t-tifel mhux minn tieghu u ghalhekk hemm qbil bejnietna li Ryan Abela huwa fil-fatt il-wild naturali ta' Mark Testa."

Illi l-**konvenut** fl-affidavit tieghu jghid:-

"Illi jiena u Josepha Camilleri, bint Leonard Camilleri u Pauline nee` Sciberras, I.D. No. 189476(M), izzewwigna fit-12 ta' Gunju 1999 fil-Knisja Parrokkjali ta' l-Imqabba.

Illi madwar sena wara z-zwieg bdew il-problemi bejnietna meta l-imsemmija Josepha Camilleri birdet ghal kollox minni u rrifjutat illi jkollha x'taqsam izjed mieghi sesswalment. Fil-fatt konna anke bdejna norqdu fi kmamar separati".

"Illi jiena sirt naf illi l-imsemmija Josepha Camilleri kienet qeghda f'relazzjoni ma' certu Mark Testa".
"Illi mbaghad ahna konna sseparajna permezz ta' kuntratt ta' separazzjoni bonarja pubblikat minn Nutar Dr. Carmel Gafa` LL.D. Naf illi Josefa Camilleri u Mark Testa qeghdin jghixu flimkien".

"Illi jiena sirt naf illi Josepha Camilleri kienet tqila meta diga` kienu bdew il-proceduri tas-separazzjoni ghax mort inkellimha fejn kienet tahdem fil-fabbrika ta' l-ST Microelectronics f'Hal Kirkop u stajt ninduna illi kienet tqila. Hija kienet ilha li abbandunat id-dar matrimonjali ghal diversi gimghat".

"Illi meta sseparajna konna ilna ma jkollna x'naqsmu flimkien sesswalment ghall-perjodu ta' izjed minn sena".

"Illi sirt naf dawn l-ahhar jien illi l-imsemmija Josepha Camilleri kellha tarbija, liema tarbija certament m'hijiex minn tieghi u liema tarbija jiena zgur illi ma nirrikonoxxix bhala tieghi. Lanqas biss naf jekk kellhiex tifel jew tifla u fuq kollox lanqas irrid li jkolli x'naqsam xejn."

ii) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attrici qed titlob lil din il-Qorti sabiex tiddikjara li binha Ryan Abela ma huwiex l-iben naturali tal-konvenut Nazzareno Abela, u li konsegwentement tordna li fic-certifikat tat-twelid tieghu, li jgib in-numru 2666/2002, tali konnotazzjonijiet tal-konvenut bhala missier naturali tal-istess tarbija tigi hekk kancellata u modifikata.

Illi jidher car li l-attrici qed tipprevalixxi ruhha mill-**artikolu 77 tal-Kap 16** li jghid testwalment li:-

"Il-legittima' ta' tifel imwieled matul iz-zwieg tista' tigi attakkata wkoll minn kull min ikollu interess, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien fl-impossibbilta' fizika li jghammar ma' martu minhabba li kien il-boghod minnha".

Illi ma hemm l-ebda dubju li la darba l-attrici hija omm l-istess tarbija, u dan huwa pacifiku f'din il-kawza, hija ghandha kull interess ghall-istess binha li jigi ndikat il-missier proprju ta' l-istess tarbija, u dan dejjem fl-ambitu tar-regoli stabbiliti fil-ligi nostrali, w in partikolari jehtieg li

tigi sorvolata d-disposizzjoni ta’ l-**artikolu 81 tal-Kap 16** li tipprovdi li:-

(1) “Hadd ma jista’ jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtuh l-att tat-twelid bhala iben legittimu u l-pussess ta’ stat li jaqbel ma’ dak l-att.

(2) Hekk ukoll, hadd ma jista’ jattakka l-istat tal-iben legittimu ta’ tifel li jkollu l-pussess ta’ stat li jaqbel ma l-att tat-twelid tieghu”.

Illi huwa car li l-hsieb tal-ligi huwa dak li jipproteggi l-istat ta’ legittimita’ tal-persuna, la darba din twieldet fiz-zwieg, u la darba l-istat ta’ l-istess minuri huwa konformi ma’ l-istess diskrezzjoni wkoll tal-hajja tieghu, hekk mizmum fir-rejalta’ socjali bhala iben jew bint l-istess konjugi. Illi fil-fatt fil-kawza fl-ismijiet **“Pierre Travers Tauss vs Direttur tar-Registru Pubbliku et”** (P.A. F.G. C. 10 ta’ Mejju 1996) inghad li :-

“Dak li jissejjah ir-‘raison d’etre’ ta’ din id-disposizzjoni tal-ligi nostrali jinsab enkapsulat fil-kumment ta’ l-awtur Ricci meta huwa jikkummenta dwar dispozizzjoni analoga tal-Kodici Taljan … … …”. “Egli ha osservato esistere nell’ordine stesso delle cose una presunzione che sta per la inviolabilita’ dal talamo a per il rispetto della fedelta’ coniugale, la quale presunzione viene avvolorata dalla vita comune degli sposi e fa riguardare il marito come il padre dei concepiti da sua moglie durante il matrimonio. I giuconsulti romano intesero questa presunzione e l incarnazione della formula solenne ‘pater is est quem justae nuptiae demonstrat’. A questo principio, che non e’ tanto un dettato dell’ antica sapienza, quanto un postulato della stessa ragione, confortato dall’ esperienza di molti secoli, si e’ attentuato il legistatore patrio, e percio’ nell’ articolo 159, che il marito e’ padre del figlio concepito durante il matrimonio” - (**Diritto Civili.** Vol. 1 para 49 pag. 76).

Illi in effetti l-**artikolu 67 tal-Kap 16,** (li jikkorrispondi ma’ l-artikolu 159 tal-Kodici Taljan) jipprovdi li:-

"L-iben imnissel matul iz-zwieg jitqies li hu bin zewg ommu".

Illi fil-fatt din l-azzjoni ittentata mill-minuri hija wahda minn tlett azzjonijiet permessibbli fil-ligi taghna sabiex tigi attakkata l-legittimita' ta' l-ulied u cjoe':

(a) L-azzjoni ta' diskonoxximent jew ta' *denegata paternita'* a bazi ta' l-**Artikolu 70 tal-Kap 16** li hija miftuha ghar-ragel li fic-certifikat tat-twelid huwa ndikat bhala missier it-tifel imwieled fiz-zwieg, u dan fil-kazijiet indikati tassativament fis-**subartikolu (1) (a) sa (d),** liema azzjoni tattakka l-prezunzjoni *"pater est quae iustiae demonstrat",* u twassal biss mhux biex jigi determinat il-missier tat-tarbija imma biss ghad-dikjarazzjoni li r-ragel ta' l-omm ma huwiex il-missier, liema azzjoni ghandha tigi prezentata fit-termini stretti moghtija fl-**artikolu 73 tal-Kap 16.**

(b) It-tieni azzjoni hija dik moghtija biss lit-tifel *ai termini* tal-**artikolu 84** sabiex jitlob l-istat ta' iben legittimu u ghaliha japplikaw ir-regoli stabbiliti fl-**artikoli 82 sa 85 tal-Kap 16.**

Illi a propozitu ta' din l-azzjoni nghad fil-kawza **"Antonio Scerri Gauci vs Dottor Giovanni Scicluna nomine et"** (A.C. 14 ta' Jannar 1952):-

"Illi din l-ahhar azzjoni tat-tfittxija ta' paternita' hija moghtija biss lit-tifel u hija estiza lill-werrieta jew dixxendenti tieghu fil-kaz biss previst mill-ligi.

"It-Tifel ghandu d-dritt li jitlob stat kuntrarju ghal dak li jaghtih l-att tat-twelid meta ma jkollux pussess ta' stat konformi ma' l-att tat-twelid, u ebda limitazzjoni ohra ma timponilu l-ligi ghall-ezercizzju ta' dik l-azzjoni. Ghaldaqstant lilu ma tolqtux il-limitazzjoni li tolqot lil persuni ohra interessati, konsistenti f'illi huma jkollhom jippruvaw l-impossibbilta' fizika ta' koabitazzjoni tal-presenti genituri tat-tifel fi zmien rilevanti minhabba lontananza".

"Meta t-tifel ma hux ostakolat fl-ezercizzju ta' l-azzjoni ta' ricerka tal-paternita' tieghu bil-fatt li dik l-impossibbilta' fizika ma tirrizultax; l-unika limitazzjoni li tolqtu hija dik illi tolqtu meta huwa jkun jippossjedi stat konformi mal-att tat-twelid tieghu".

Illi f'kaz maghmul abbazi ta' din l-azzjoni fis-sentenza **"Walter Ahar nomine vs Pio Micallef"** (P.A. A. J. M. 21 ta' Frar 1996) inghad illi *"minn dan it-taghlim jidher li l-fatt li r-ragel ta' omm it-tarbija kien prezenti Malta u kellu il-possibbilta' li jkollu relazzjoni ma' martu, ma ghandu jkun ta' ebda xkiel fl-indagini li ghandha ssir sabiex tigi stabbilita l-identita' tal-missier naturali ta' l-istess attur".*

(c) It-tielet azzjoni hija dik kontemplata fl-**artikoli 76 u 77 tal-Kap 16** fejn ghal dak li huwa relevanti ghal dik il-kawza fl-**artikolu 77** jinghad li:-

"Il-legittimita' ta' tifel imwieled matul iz-zwieg tista' tigi attakkata minn kull min ghandu interess, jekk jipprova illi, fiz-zmien bejn it-tliet mitt gurnata u l-mija u tmenin gurnata qabel it-twelid tat-tifel, ir-ragel kien f'impossibbilta' li jghammar ma' martu minhabba li kien il-boghod minnha".

Illi din l-ahhar azzjoni msemmija ta' impunjazzjoni ta' legittimita' hija miftuha ghal kull terz, inkluz lill-omm u lill-istess minuri peress li hija disponibbli ghal min ghandu interess, inkluz il-persuna li tallega li hija missier it-tifel.

Illi minn dan kollu jirrizulta li l-ligi taghti l-opportunita' lill-diversi persuni fil-parametri hemm indikati, u biss bl-azzjonijiet fuq indikati sabiex tigi denagata l-paternita' jew anke kontestata l-legittimita`.

Illi pero' fl-opinjoni ta' din il-Qorti l-azzjoni abbazi tal-**artikolu 77** hija subordinata ghal dak li hemm provdut fl-**artikolu 81** li jipprovdi li l-istat ta' iben legittimu ma jistax jigi attakkat minn hadd, lanqas mill-iben innifsu jekk il-minuri jkun akkwista l-istatus ta' iben legittimu mill-att tat-twelid u l-pussess ta' l-istess stat li jaqbel ma' tali att.

Illi fi kliem iehor l-azzjoni ittenta skond l-**artikolu 77** sabiex tirnexxi trid issir fl-ewwel lok abbazi ta' iben jew bint li skond l-att ta' twelid ma jkunx ikkunsidrat bhala legittimu, jew ghalkemm l-istess att ta' twelid jikkunsidrah legittimu, huwa ma jkunx jippossedi l-istess stat ta' legittimu.

Illi l-pussess ta' l-istat ta' iben legittimu skond **l-Artikolu 80** *"stabbilit minn gabra ta' fatti, mehudin flimkien, li jiswew biex juru r-rabta ta' filjazzjoni u ta' demm bejn it-tifel u l-familja li hu jghid li hi l-familja tieghu.*

L-ewlenin fost dawn il-fatti huma:-

(a) Illi t-tifel ikun gieb dejjem il-kunjom tal-missier li tieghu jghid li huwa l-iben;

(b) Illi l-missier ikun trattah bhala ibnu, u, f'dik il-kwalita' haseb ghall-manteniment u edukazzjoni tieghu, u sabiex jikollokah;

(c) Illi t-tifel gie dejjem maghruf bhala tali min-nies;

(d) Illi huwa jkun maghruf bhala tali mill-familja".

Illi dan ifisser skond is-sentenza **"Malika Cachia Ejjebili et vs Ahmed Kamel El Din et"** (PA. (RCP) 26 ta' Jannar 2000) li skond il-provvedimenti ta' l-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** huwa biss jekk ikun hemm *"nuqqas ta' att ta' twelid **jew** tal-pussess ta' stat* (u dan skond kif definit fl-**artikolu 80 tal-Kap 16**) *inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz, … … … li l-prova tal-filjazzjoni tista' ssir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi".*

Illi mis-sentenzi fuq citati din hija l-unika konkluzjoni logika li tista' tinghata meta jigu mqabbla l-**artikoli 81** ma' l-**artikolu 77,** *stante* li jidher li fl-opinjoni ta' din il-Qorti, l-kundizzjoni kontenuta fl-**artikolu 77** dwar l-impossibbilta' fizika, hija wkoll kondizzjoni ohra li kull persuna ohra, apparti l-minuri jekk dan jagixxi *ai termini* tal-ligi.

Illi dan jinsab ikkonfermat fis-sentenza **"Mario Maugeri vs Direttur tar-Registru Pubbliku"** (P.A. (RCP) 13 ta'

Jannar 1999) fejn inghad b'riferenza ghall-fatti f'dik il-kawza li *"Dwar l-**artikolu 81** … … … jigi ndikat li tali artikolu ma huwiex ta' ostakolu ghall-azzjoni odjerna, peress li jidher car mis-segwenti fatti fuq esposti, li l-istess minuri qatt ma kellu l-pussess ta' stat ta' iben legittimu li jaqbel ma' l-att tat-twelid peress li l-persuna indikata kienet ilha nieqsa … ... u ommu kienet tghix biss ma' l-attur".*

Illi minn dan johrog car li jekk iben jew bint ikollhom stat ta' wild legittimu, u jkollhom ukoll il-pussess ta' l-istess stat konformi ma' l-att ta' twelid, <u>hadd</u> ma jista' jattakka dan l-istat a bazi ta' l-**artikolu 77** anke jekk tigi ppruvata l-impossibilita' fizika ndikata fl-istess artikolu. Illi dan gie ukoll konfermat fis-sentenzi **"Concetta Conti nomine vs Angelo Camilleri"** (Vol.XXXII.ii.309) u **"Jesmond Zammit vs Anthony Rapa et"** (P.A. (RCP) 18 ta' Jannar 2000) fejn inghad:-

*"Illi dan ifisser illi skond il-provedimenti ta' l-**artikolu 82 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta' Malta,** jekk ikun hemm nuqqas ta' att ta' twelid **jew** ta' pussess ta' stat (u dan skond kif definit fl-**artikolu 80 tal-Kap 16**) inkella jekk it-tifel ikun gie registrat taht isem falz … … il-prova tal-filjazzjoni tista' ssir b'xhieda ohra li tista' tingieb skond il-ligi. Fi kliem iehor jekk il-pussess ta' stat ma jaqbilx mac-certifikat tat-twelid il-prova li tohrog mic-certifikat tar-Registru Pubbliku mhux insindakabbli".*

Illi dawn il-principji kollha gew kkonfermati fis-sentenzi "**Stephen Healey vs Clyde Farrugia Vella"** (P.A. RCP deciza fl-1 ta' Marzu 2001 – Cit. Nru: 1841/98/RCP); "**Carmel Grima et vs Carmelo Borg et**" deciza fil-5 ta' Lulju 2001 - Cit Nru 190/97/RCP, u "**Francis sive Frank Xuereb vs Maria Bonello et"** (P.A. (RCP) 22 ta' Marzu 2002 - Cit Nru: 1778-01); **"Francis sive Frank Xeureb vs Maria Bonello et"** (P.A. (RCP) 22 ta' Marzu 2002), **"Ahmed Mohammed vs Fatiha Khallouf"** (P.A. (RCP) 26 ta' Gunju 2002); **"Saviour Micallef vs Direttur tar-Registru Pubbliku"** P.A. (RCP) 27 ta' Gunju 2002); u **Mary Jacqueline Fenech vs Victor Fenech *et*"** (P.A. (RCP) 30 ta' April 2002).

Illi applikati dawn il-principji ghall-kaz *de quo* jirrizulta mill-provi prodotti li l-attrici kellha relazzjoni extra-maritali ma' Mark Testa sa minn qabel ma sseparat legalment minn ma' zewgha, u issa ilha tghix mieghu b'mod regolari ghal dawn l-ahhar snin. Meta hija ntebhet li kienet harget tqila hija telqet mid-dar matrimonjali u marret tghix ma' Mario Testa u sar kuntratt ta' separazzjoni mal-konvenut fis-26 ta' Frar 2002.

Illi fil-fatt l-attrici xehdet li sa minn sena qabel ma sseparat minn ma' zewgha, hija qatt ma kellha x'taqsam sesswalment ma' zewgha, u dan il-fatt huwa kkorroborat anke mill-konvenut Nazzareno Abela fl-affidavit tieghu a fol. 25 tal-process. Huwa zied ukoll li madwar sena wara z-zwieg l-attrici kienet birdet minnu u kienu anke jorqdu fi kmamar separati.

Illi fil-fatt huwa sintomatiku li bejn il-partijiet kollha involuti f'dan il-kaz, huwa pacifiku li l-istess tarbija dejjem giet meqjusa bhala iben l-attrici u Mark Testa, u l-konvenut qatt ma wera l-inqas interess fih, proprju ghaliex kien jaf li din it-tarbijiet m'hijiex tieghu.

Illi meta wiehed jiehu in konsiderazzjoni l-fatt li skond l-ligi tali prova kontrarja ghal tali stat ta' legittimita' tista' tingieb *ai termini* ta' l-**artikolu 83** b'xhieda *"li turi min jitlob l-istat mhux bin il-mara illi huwa jghid li hija ommu, inkella, meta hija ppruvata l-maternita', <u>illi mhux bin zewg ommu"</u>* mela allura jidher li l-provi li ingabhu mill-partijiet juru b'mod mill-iktar konkludenti li l-istess minuri qatt ma kellhu l-istat ta' iben legittimu u qatt ma kien meqjus minn hadd bhala iben il-konvenut u allura ma hemm l-ebda ostakolu sabiex issir din l-azzjoni odjerna.
Illi fil-fatt f'dan il-kaz, hemm ix-xhieda konsistenti ta' l-attrici, u x-xhieda ta' Nazzareno Abela li jidher li bla ebda mod ma ikkontestah, izda iktar sinifikanti qatt ma kkonsidra lill-istess minuri bhala ibnu tant li lanqas biss rah.

Illi fil-fatt l-attrici fix-xhieda taghha ppruvat konkludentement illi bejn il-konjugi Abela fiz-zmien meta

gie koncepit l-istess minuri qatt ma sar tentattiv sabiex ikollhom ulied, u li *di piu`* ma kellhomx x'jaqsmu iktar flimkien sa minn qabel ma sseparaw, w allura l-istess tarbija qatt ma setghet kienet iben ta' l-istess Nazzareno Abela.

Illi apparti dan hemm id-dikjarazzjoni ta' l-istess omm, li ghalkemm wahedha ma hijiex bizzejjed *ai termini* ta' l-**artikolu 70 (2) tal-Kap 12,** xorta ghandha mportanza massima f'dawn il-materji, specjalment meta hija kkorroborata minn xhieda ohra, bhal dik ta' parti fil-kawza, u dan ghandu jwassal ghall-konkluzjoni li l-prova permezz ta' xhieda tkun ukoll saret f'dan is-sens. (**"George Grech vs Nazzareno Grech"** - P.A. (N.A) 30 ta' April 1998 - Citaz. Numru. 2011/96 u **"Noelle Spiteri et vs Ernest Cilia et"** - P.A. (NA) tat-30 ta' Jannar 1998 - Citaz. Nru. 979/97/NA; u **"Mario Attard Flores vs Theresa Attard Flores et"** – P.A. (RCP) 2 ta' Dicembru 1998- Citaz. Numru. 2488/97/RCP.)

Illi dwar l-interpretazzjoni ta' l-**artikolu 77** u dwar il-kuncett ta' *"mpossibbilta' fizika"* hemm indikata, wiehed jirreferi ghas-sentenza **"Ronald Bray vs Charmaine Bray et"** (P.A. (NA) 19 ta' Novembru 1997) fejn inghad li *"l-impossibbilta' fizika li ghaliha hemm riferenza ghandha tkun wahda li setghet taffetwa b'xi mod il-koncepiment tat-tarbija".* (**"Noelle Spiteri vs Ernest Cilia"; "Ivan Felice vs Goerge Valletta"** P.A. (RCP) 17 ta' Frar 2000.).

Illi dawn il-principji gew ilkoll applikati fil-kawzi fl-ismijiet **"Malika Cachia Ejjebili et nomine vs Ahmed Kamel El Din et"** (P.A. (RCP) 26 ta' Jannar 2000 - Citaz. Nru. 1450/98/RCP**)** u **"Jesmond Zammit vs Anthony Rapa et"** (P.A. (RCP) 18 ta' Jannar 2000 - Citaz. Numru 1839/97/RCP) fejn inghad:-

"Illi f'dan l-isfond wiehed jirreferi wkoll ghas-sentenza fl-ismijiet ***"Pierre Travers Tauss vs Direttur tar-Registru Pubbliku" (F.G.C. 10 ta' Mejju 1996)*** *fejn inghad illi l-attur "ghandu nteress li jattakka l-legittimita' tat-tifla minuri" u dan jekk jipprova dak li hemm indikat fl-****artikolu 77 tal-Kap 16 .*** *Illi l-principju "pater is est quem justae*

*nuptiae demonstrat" huwa rikonoxxut mill-ligi taghna permezz ta' l-**artikolu 67** li jghid illi "l-iben imnissel matul iz-zwieg jitqies li hu bin zewg ommu" pero` "madankollu wiehed ma jistax ma jikkonsidrax li, aktar ma jghaddi z-zmien, aktar qeghda taqbad l-eghruq il-fehma li r-realtajiet bijologici u socjali jipprevalu fuq il-presunzjoni legali li 'pater est quem justae nuptiae demonstrant". Illi dan gie rikonoxxut anke bis-sentenza mill-Qorti Ewropeja tad-Drittijiet tal-Bniedem fis-27 ta' Ottubru 1994 fil-kawza fl-ismijiet **"Kroon vs The Netherlands"** fejn gie rikonoxxut legalment l-ezistenza ta' "family ties" anke bejn persuni li ma humiex mizzewgin, u ghalhekk il-frott ta' l-istess, ghandu jigi rikonoxxut bhala tali, ghaliex jirrispekkja l-verita' attwali f'din il-kawza. Certament li dan kollu ma jsib l-ebda ostakolu bl-**artikolu 81".***

Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu milqugha.

<u>III. KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi fuq ammisjoni tal-konvenut Nazzareno Abela, u filwaqt li tilqa' t-tieni eccezzjoni tal-konvenut id-Direttur tar-Registru Pubbliku u tichad l-eccezzjonijiet l-ohra kollha ta' l-istess Direttur in kwantu l-istess huma inkompatibbli ma' dak hawn deciz, **tilqa' t-talbiet attrici** b'dan illi:-

1. Tiddikjara li l-imsemmija tarbija m'hijiex wild naturali tal-konvenut Nazzareno Abela;

2. Konsegwentement tordna lid-Direttur tar-Registru Pubbliku jhassar minn fuq ic-certifikat tat-twelid tat-tarbija msemmija, li jgib in-numru 2666/2002 mill-kolonna li tirrapprezenta isem u kunjom il-missier, il-kliem "Nazzareno Abela", il-professjoni jew sengha tal-missier, l-eta`, post tat-twelid u residenza ta' l-istess konvenut Nazzareno Abela, u kif ukoll isem u kunjom u missier il-konvenut Abela, u jekk huwiex haj jew mejjet u tordna li l-istess dettalji dwar il-paternita' tal-minuri jigu sostitwiti kull fejn jirrikori u relevanti bil-konnotati ta' *"missier mhux maghruf"*, b'dan li fl-istess certifikat tat-twelid ta' l-istess

minuri ma tibqa’ ssir l-ebda referenza ghall-konvenut bhala missier l-istess minuri, u wkoll li kull referenza ghal missier l-istess minuri ghandha tigi ndikata bhala dik *“ta’ missier mhux maghruf”.*

Illi l-Qorti tordna ukoll *ai termini* ta’ l-**artikolu 256 tal-Kap 16 tal-Ligijiet ta’ Malta** li kull korrezzjoni hawn ordnata ghandha ssir mid-Direttur tar-Registru Pubbliku fi zmien ghaxar (10) t’ijiem minn dakinhar li s-sentenza tghaddi f’gudikat u ghandha ssir bis-sahha ta’ kopja vera tas-sentenza li tinghata lilu mir-Registratur tal-Qrati Superjuri, bil-mod preskritt fl-istess dispozizzjonijiet tal-**Kap 16** a spejjez ta’ l-istess.

Illi dwar il-kap ta’ l-ispejjez dawn ghandhom jigu ssopportati mill-istess attrici, *stante* li ma jirrizultax mill-provi li tali zball kien imputabbli ghal xi raguni lill-konvenuti l-ohra.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------